

3:e söndagen i Advent (13 dec.)

Jes. 40:1-11

Trösta, trösta mitt folk,
säger er Gud.
"Uppmuntra Jerusalem
och säg att dess trältjänst är över,
dess skuld är försonad,
och HERREN har gett det dubbelt igen
för alla dess synder."

En röst ropar:
"Bana väg genom ödemarken för HERREN!
Jämna en väg genom vildmarken för vår Gud!
Varje dal ska höjas,
alla berg och höjder sänkas.
Oländig mark ska jämnas
och kullar bli till slätt.
HERRENS härlighet ska visa sig,
och alla människor ska få se den."
HERREN har talat.

En röst säger:
"Förkunna!"
Jag frågar:
"Vad ska jag förkunna?"

"Människan är som gräset,
och all hennes prakt är
som ängsblomman.
Gräset torkar
och blomman vissnar,
när HERRENS vind blåser på dem.
Ja, människorna är gräs.
Gräset torkar och blomman vissnar,
men vår Guds ord består i evighet."

Gå upp på ett högt berg,
du Sion, som bringar glada nyheter,
höj din röst, du som kommer med glädjebud,
höj din röst, Jerusalem,
ropa, var inte rädd!
Tala om för städerna i Juda:
"Se, er Gud!"
Ja, Herren, HERREN kommer med kraft,
och han ska regera med makt.
Han har med sig sin lön,
hans arbetslön går före honom.

Han vallar sin hjord som en herde.
Lammen samlar han i sina armar
och bär dem i sin famn,
och varsamt leder han tackorna.

Med kap. 40 ändras tonen i Jesajas budskap. Assyrien är inte längre fiendelandet. Nu är det kaldéerna, med Babylon som huvudstad, som har makten. Dit har stora delar av folket förts i fångenskap, Jerusalem är erövat.

Det är nu slut med förebråelser. Då folket inte har lyssnat till dem och inte hållit sig till sin Gud, har han utmätt sitt straff. Det är därför de har förts bort från det utlovade landet. Men med det är "dess skuld försonad". Nu förmedlar Jesaja i stället ord av tröst, och löften om att Gud på nytt skall ta sig an sitt folk och befria det.

Advent är en bottid. Budskapet att Herren kommer medför en maning att bereda sig inför mötet med honom. Men om det leder till bekännelse och bön om förlåtelse, blir Advent en tid alltmer präglad av löften. I en värld där förgängelse är ofrånkomlig, kommer den gode herden för att leda oss mot en välsignad framtid.

Vi får budskapet att "Guds ord består i evighet", och inser att vi skall lita på det. Vi får höra uppmaningen: "Se, er Gud!" Den kommande Julen skall inte ge oss mindre än så. Barnet som föds är "Immanuel - Gud med oss".

(3:e söndagen i Advent)

Luk. 3:7-15

När stora mängder människor nu kom till Johannes för att bli döpta, sa han till dem: "Ni huggormsyngel, tror ni att ni kan klara er undan den kommande vreden? Nej, handla som det anstår en som är omvänd! Tänk inte att ni bara kan säga: 'Abraham är vår stamfar.' Jag säger er att Gud kan förvandla de här stenarna till Abrahams ättlingar! Yxan är redan satt till roten på träden. Varje träd som inte bär god frukt ska huggas ner och kastas i elden!"

Då frågade folket: "Vad ska vi då göra?"

Han svarade: "Om någon har två skjortor, ska han ge bort en av dem till någon som ingen har. Och den som har mat ska göra likadant."

Även tullindrivare kom för att döpas, och de frågade: "Mästare, vad ska vi göra?"

Han svarade: "Kräv inte mer än vad ni fått order om."

"Och vi då, vad ska vi göra?" frågade några soldater.

Johannes svarade: "Tvinga inte till er pengar genom hot och våld, utan nöj er med er lön."

Hela folket levde i väntan, och alla undrade i sina hjärtan om inte Johannes kunde vara Messias.

I öknen framträdde Johannes och förkunnade "omvändelsens dop för syndernas förlåtelse". Han slog an en ton bland människor som längtade efter att löftena om Messias skulle gå i uppfyllelse. Men omvändelsen måste vara verklig, att låta sig döpas var inte tillräckligt. Vi här ekot från de stränga profeterna i hans ord - "Huggormsyngel! Yxan är redan satt till roten ..."

Vad som borde göras, berodde på vem som frågade. Vissa yrkesgrupper mötte särskilda frestelser: tullindrivarna att för egen vinning ta ut för mycket tull (den tidens moms), soldater att missbruka sin maktposition. Och alla skulle dela med sig till dem som saknade livets nödortt.

Tredje Adventssöndagen är Johannes döparens dag. Han påminner nu också oss att bot och förnyad omvändelse är nödvändig beredelse inför Herrens ankomst. För folket då var det en falsk tröst att de var 'Abrahams ättlingar', för oss kan det vara att vi är döpta och går i kyrkan.

Sann omvändelse leder till förändrat liv. Vi skall fråga oss var frestelserna ligger i just det yrke och de livsuppgifter vi har. Vi har att övervinna viljan att låta allt bli till vårt eget bästa. Johannes påminner oss att vi inte får glömma bort vad våra medmänniskor kan behöva.

* * *

Dagens helgon är naturligtvis **Lucia**.

Hon var en högättad jungfru från Syracuse på Sicilien. Hon ville inte ha någon annan brudgum än Kristus och skall ha fått sina ögon utstuckna, därför att hon vägrade att gifta sig med en man som beundrade henne just för hennes vackra ögons skull. Hon blev

martyr denna dag 304 under den stora diokletianska förföljelsen. Hon skall först ha blivit bränd, men då hon inte skadades av lågorna, blev hon nerstucken med ett svärd. Detta är bakgrunden till vår nuvarande Lucias ljus i håret och blodröda band om livet.

Vårt luciafirande har annars mest folklig bakgrund i behovet av ljus under en av årets kortaste dagar. Hennes namn betyder 'den ljusa'.

Måndag i 3:e veckan i Advent (14 dec.)

Jes. 43:10-21

“Men ni är mina vittnen, säger HERREN,
min tjänare som jag har utvalt,
för att ni ska känna och tro mig
och förstå att jag är Gud.
Ingen annan Gud finns gestaltad före mig,
och ingen kommer att finnas efter mig.
Jag är HERREN,
och det finns ingen annan räddare.
Det är jag som har uppenbarat, räddat och förkunnat,
ingen främmande gud bland er.
Ni är mina vittnen,” säger HERREN, “och jag är Gud.
Ja, ända från första dagen.
Ingen kan rycka något ur min hand.
När jag handlar,
finns ingen som kan hindra det.”

Så säger HERREN,
er befriare, Israels Helige:
“För er skull har jag sänt bud till Babylon
och ska bryta ner dem alla, som ingenting,
även kaldéerna, i de skepp de varit så stolta över.
Jag är HERREN, er Helige,
Israels skapare, er kung.”

Så säger HERREN,
som gjorde en väg genom havet,
en stig genom mäktiga vatten,
han som förde ut vagnar och hästar
och en stark armé.
Där blev de liggande för att aldrig resa sig igen,
utsläckta, som en släckt veke.
“Glöm det som har varit,
bli inte kvar i det förgångna.
Nu gör jag något nytt.
Det spirar redan, ser ni det inte?
Jag ska göra en väg genom öknen
och strömmar i ödemarken.
De vilda djuren, schakaler och berguvar, ska prisa mig,
för av mig får öknen vatten
så att mitt folk, mina utvalda, kan dricka.
Det folk som jag har skapat åt mig
ska förkunna mitt lov.”

Herren är mer än folkets Gud, får Jesaja veta. Han är den ende Guden, alltid, överallt. Nu har han 'sänt bud' till Babylon, som inte förmår hindra honom att befriar de sina. De lär nu känna honom genom hans gärningar, och blir så hans vittnen.

Det som Gud förr har gjort, sker nu på nytt. Hans mäktiga gärningar i Egypten kan folket faktiskt glömma, för nu leder han det mot framtiden. Kunde han en gång föra det genom vattnet, kan han lika väl göra det genom öknen.

Vårt liv blir inte alltid vad vi önskar. Besvikelse och motgång drabbar oss, sjukdom och sorg slipper vi inte undan. Vi skall väl inte direkt se det som Guds straff, men man kan fråga sig: Har jag förtjänat bättre? Det blev ju inte Guds vilja som fick leda mig i allt.

Vi har Guds stora gärningar i åminnelse, men nu ger han oss löftet att han vill göra sådant som motsvarar det han förr gjorde. Advent inbjuder oss att lära känna och lita på honom som den "som är, som var och som kommer" (Upp. 1:8). Framtiden ligger i hans hand. Också i den torra öken som vårt liv ibland blir, ger han livgivande vatten.

(Måndag i 3:e veckan i Advent)

Matt. 21:23-27

När Jesus hade kommit till tempelplatsen och höll på att undervisa där, kom översteprästerna och folkets ledare fram till honom. De frågade: "Vad har du för fullmakt att göra detta, och vem har gett dig den fullmakten?" Jesus sa: "Jag vill också ställa en fråga till er. Om ni svarar på den, ska jag tala om för er vad jag har för fullmakt att göra detta." "Varifrån kom Johannes dop, från himlen eller från människor?"

De började genast diskutera med varandra och sa: "Om vi säger att det var från himlen, så kommer han att fråga varför vi inte trodde på honom. Men om vi säger att det var från människor, då kommer vi att få vara rädda för folket. Alla anser ju att Johannes var en profet." Därför svarade de till slut: "Vi vet inte."

Då sa Jesus till dem: "I så fall säger inte jag heller vad jag har för fullmakt att göra detta."

Folkets ledare ställer den riktiga frågan: Varifrån har du fått din auktoritet? Men den är inte ärligt ställd. De räknar med att kunna angripa Jesus, vilket svar han än ger. Då gör Jesus på samma sätt. De inser då att deras svar bara kan bli fel, så de avstår. Då gör Jesus det också.

När man frågade Jesus vem han egentligen var, brukade han inte svara. Det är något man måste komma fram till själv. Det tog en tid, men så kunde Petrus bekänna: "Du är Messias, den levande Gudens Son." (Matt. 16:16) Senare skulle Marta bekänna det samma. (Joh. 11:27)

Advent inbjuder oss att än klarare inse vem Jesus är. Risken, ofta tydlig i dagens Svenska kyrkan, är att man bara ser honom som en mänsklig förebild. Nu lyssnar vi till profetior som tecknar honom skulle komma. Han skall vara sänd av Gud, och ha del av Guds skapande och frälsande kraft.

Profetiornas löften når nu oss, och vill väcka vår längtan att Herren skall komma också till oss. De vill hjälpa oss att inse att Jesus "kommer, till vår frälsning sänd". Samtidens tankar om vad som kan vara passande viker för glädjen att alltmer lära känna honom.

* * *

Det är idag minnesdag för **Johannes av korset**.

Han är en av kyrkans stora mystiker, född 1542 nära Avila i centrala Spanien. Han gick först i en jesuitskola men blev sedan karmelitermunk. Efter sin prästvigning träffade han Teresa av Avila, och tillsammans ville de reformera sin gemensamma orden. Detta ledde dock till motstånd och förföljelse, och det var i lidande och fångenskap som han lärde sig att söka sig in i Guds verklighet. Hans skildringar av sina upplevelser tillhör världslitteraturen, mest känd är *Själens dunkla natt*, som har gjort djupt intryck också på många som inte bekänner sig som kristna.

Oförstådd och illa behandlad avled han denna dag 1591, 49 år gammal.

Tisdag i 3:e veckan i Advent (15 dec.)

Jes. 44:1-8

“Lyssna nu, min tjänare Jakob,
Israel, som jag har utvalt:
Så säger HERREN,
som skapade dig
och formade dig i moderlivet,
han som hjälper dig:
Var inte rädd, min tjänare Jakob,
Jeshurun, som jag har utvalt.
Jag ska utgjuta vatten över törstande mark,
floder över uttorkat land.
Jag ska utgjuta min Ande
över dina barn
och mina välsignelser
över dina ättlingar.
De ska växa upp bland gräset,
som pilträd på en flodstrand.
En ska säga: ‘Jag tillhör HERREN’,
en annan bära Jakobs namn,
en tredje ska skriva
att han är HERRENS
och hedras med namnet Israel.”

Så säger HERREN, Israels kung och befriare,
härskarornas HERRE:
“Jag är den förste och jag är den siste.
Det finns ingen annan Gud än jag.
Vem är som jag?
Låt honom tala om det,
förklara, lägga fram för mig
vad som hänt sedan jag formade mitt folk i urtiden,
och vad som ska komma.
Låt dem berätta vad som ska komma att ske.
Var inte förskräckta, var inte rädda!
Har jag inte förkunnat
och förutsagt detta för länge sedan?
Ni är mina vittnen.
Finns det någon annan Gud än jag?
Nej, ingen annan klippa finns, jag vet ingen.”

Genom Jesaja presenterar sig Gud som ”den förste och ... den siste” – så skall han också möta aposteln i Uppenbarelseboken (22:13). Han är Skaparen. Han leder historien, ibland på oväntat sätt, och han kungör vad som skall komma. Han leder allt mot det mål han har satt upp.

Det blir allt tydligare att han är den ende Guden. Men han vill människor väl. Han överger inte dem som håller sig till honom – Jeshurun betyder förmodligen ’den trogne’. Han sänder dem sin Ande. Också andra som inte var med från början, skall komma att säga: ’Jag tillhör HERREN.’

Finns det en Gud som griper in? Många är tveksamma, kan möjligen tänka sig en gudomlig kraft i tillvaron. Nu hör vi profeten vittna om en Gud som är aktiv, som är Skaparen och som vårdar sin skapelse. Han har, trots allt, kontroll över vad som händer.

När vi står bekymrade i ett liv som inte faller ut väl, ger det budskapet hopp. Gud betraktar inte det som händer på avstånd, han är den som kommer. Advent påminner oss om att Gud inte nöjer sig med vad som varit. Han har omsorg om vår framtid och lämnar oss inte ensamma med vår oro.

(Tisdag i 3:e veckan i Advent)

Matt. 21:28-32

Jesus sa: "Vad säger ni om det här? En man hade två söner, och en dag sa han till den ene: 'Gå ut och arbeta i vingården idag.' 'Det vill jag inte', svarade sonen, men efter ett tag ändrade han sig och gick ändå. Sedan sa fadern likadant till den andre, och han svarade: 'Javisst, far, det ska jag göra.' Men han gick aldrig. Vilken av dessa två lydde sin far?" De svarade: "Den förste naturligtvis."

Då sa Jesus till dem: "Sannerligen säger jag er: tullindrivare och prostituerade ska gå före er till Guds rike. Johannes kom ju och visade er rättfärdighetens väg, men ni trodde inte på honom. Tullindrivarna och de prostituerade trodde däremot på honom. Men trots att ni såg detta ångrade ni er inte och började tro på honom."

Med en bild ur livet pekade Jesus ut den tidens fromma människor. De kunde skrifterna, och berömde sig över att följa dem. De såg ner på dem som inte ville eller inte lyckades. Men när profeternas löften var på väg att uppfyllas, förstod de inte det. De hade svarat ja till Gud, men ville nu inte vara med längre.

Paulus skulle senare inse att Lagen hade sin tid i frälsningshistorien. Med den utlovade Messias skulle något nytt komma. Många enkla människor kände igen Johannes döparen som den utlovade vägröjaren. Hade de tidigare inte mäktat följa Guds väg, gjorde de sig nu beredda att möta en välsignad framtid.

Herren kommer! Vi ges valet att ta emot honom eller vända ryggen till. Vi påminns nu om att det krävs mer än ord och attityd. Blir helgens älskade sånger bara en del av julprydnaderna? Det budskap de bär vill ännu ett år beröra oss och fördjupa vår tro.

Jesu skildring av de två sönerna berör vårt sätt att tänka. När något blir fel, ursäktar vi oss lätt med att säga: Det var inte meningen. Men det är resultatet som räknas, säger Jesus. Inte slapp ursäkt, utan ärlig syndabekännelse är vad som krävs.

Adventsböndag, onsdag i 3:e veckan i Advent (16 dec.)

I det medeltida kyrkoåret var några dagar i den tredje Adventsveckan särskilda böndagar. Sådana böndagar, kallade 'kvatemberdagar' (från samma ord som i 'kvartal'), kom fyra gånger om året, i övergången mellan årstiderna. De var 'tacksägelse-, faste-, bot- och böndagar' (som det sedan skulle heta om de böndagar som länge utlystes i vår kyrka).

Nu vill böndagarna i Advent ge oss tillfälle till tacksägelse och bot för den gångna hösten och förbön för den kommande vintern. De präglas också, som framgår av texterna, av förberedelse för den kommande Julhelgen.

Jes. 7:10-15

HERREN talade till kung Achas:

"Be HERREN, din Gud, om ett tecken, nerifrån dödsriket eller uppifrån höjden." Men Achas sa: "Jag vill inte be, jag vill inte pröva HERREN." Då sa Jesaja: "Lyssna, Davids ätt! Är det inte nog att ni sätter människors tålmod på prov? Ska ni också pröva min Guds tålmod? Därför ska Herren själv ge er ett tecken. Jungfrun ska bli med barn och föda en son, och hon ska ge honom namnet Immanuel. Grädde och honung ska han äta tills han lärt sig att förkasta det onda och välja det goda."

Ofta är det så att en profet inte förstår den djupare innebörden i den profetia som Gud har inspirerat honom att framföra. Kung Achas var berättigat oroad för framtiden, Assyrien närmade sig hotfullt. Men han vågar inte höra vad Gud har bestämt om framtiden.

Då ger Jesaja honom det goda budskapet att drottningen - 'jungfrun' är en titel för henne - skall föda en son. Davids släkt skall bestå, vad som än händer. Han skall bli välsignad, "grädde och honung" är en bild för Guds gåvor - så hade ju det utlovade landet beskrivits, det skulle 'flyta av mjölk och honung'. (2 Mos. 3:17)

Det var en annan jungfru och en annan son som profetian ytterst handlade om. Så träder nu, när Julen närmar sig, Maria fram. Hon är havande med ett barn som skall var just Immanuel - 'Gud med oss'. Han skall besegra det onda och föra det gudomligt goda till seger.

Löftet som David fick att Gud skulle befästa hans kungadöme (2 Sam. 7:12) gick i uppfyllelse med Jesus. Gud är trofast, även om vägen fram dit tog många omvägar. Men en dag var tiden inne, och genom jungfrun Maria blev Guds Son människa. (Gal. 4:4) Han skall ge räddning från värre fiender än assyrierna.

(Onsdag i 3:e veckan i Advent)

Luk. 1:26-38

I sjätte månaden sände Gud ängeln Gabriel till staden Nasaret i Galileen, till en jungfru som hette Maria och som var trolovad med en man som hette Josef, av Davids släkt.

Ängeln kom in och sa till henne: "Gläd dig, du högt benådade! Herren är med dig!"

Maria blev förskräckt och undrade vad ängeln kunde mena. Men ängeln sa: "Var inte rädd, Maria! Du har funnit nåd hos Gud. Du ska bli med barn och föda en Son, och du ska låta honom heta Jesus. Han ska bli stor och kallas den Högstes Son. Och Herren Gud ska ge honom hans förfader Davids tron. Han ska regera över Jakobs släkt för evigt, och hans kungamakt ska aldrig ta slut."

Då frågade Maria ängeln: "Men hur ska detta kunna ske? Jag har ju inte varit tillsammans med någon man."

Ängeln svarade: "Den heliga Anden ska komma över dig och den Högstes kraft vila över dig. Därför ska det barn du föder vara heligt och kallas Guds Son. Din släkting Elisabet väntar också barn, trots sin höga ålder. Hon, som man sa var steril, är nu i sjätte månaden. Ingenting är omöjligt för Gud."

Maria sa: "Jag är Herrens tjänarinna. Låt det bli som du har sagt." Sedan lämnade ängeln henne.

Efter Jesaja och Johannes döparen är det så dags för den tredje adventsgestalten, Maria. Skulle nu Sonen sändas att bli människa, måste han få en mor. Som varje annan människa skulle Jesus inleda sitt liv med nio månader i sin mors kropp. Så sänds ärkeängeln Gabriel för kalla Maria att stå till Guds förfogande.

Hennes barn skall skapas direkt av Gud: "ska ... den Högstes kraft vila över dig" ('överskugga dig' är det grekiska ordet). Guds kommer i ett moln, när han närmar sig människor. Det låg över Sinai, när han gav folket sina ord i Lagen, nu sänker det sig över Maria, när Ordet skall bli människa.

Där i Marias hus stod frälsningshistorien och vägde. Skulle hon svara ja? Hon var den "högt benådade", men ändå var det hennes eget val att bli Herrens tjänarinna. Det skulle inte bli lätt att bli mor innan hon var gift. Och kanske anade hon att ett gudagivet barn inte enbart skulle föra lycka med sig.

Advent är en beredsetid, då vi (i motsats till Fastan) vet vad som skall komma. Att Maria snart skulle föda gick ju inte att dölja. Nu gläds vi med henne att Guds löften skall gå i fullbordan!

Torsdag i 3:e veckan i Advent (17 dec.)

Jes. 45:1-13

“Så säger HERREN till sin smorde, Kyros,
som han har tagit vid högra handen
för att lägga folken under honom,
för att avväpna kungar
och för att öppna portar för honom,
som aldrig mer ska stängas.
'Jag ska gå före dig och jämna ut bergen,
krossa kopparportar
och slå sönder järnbommar.
Jag ska ge dig skatter
som ligger gömda i mörkret,
och hemliga rikedomar,
för att du ska förstå att jag
som kallar dig vid ditt namn
är HERREN, Israels Gud.
För min tjänare Jakobs skull,
för Israel, min utvalde,
kallade jag dig vid namn
och gav dig ett hedersnamn,
fastän du inte känner mig.
Jag är HERREN, ingen annan finns,
utom mig finns ingen Gud.
Fastän du inte känner mig så ska jag styrka dig,
för att man i hela världen från öster till väster
ska förstå att det inte finns någon annan än jag.
Jag är HERREN, och det finns ingen annan.
Jag skapar både ljus och mörker.
Jag skapar lycka och olycka.
Jag, HERREN, gör allt detta.' ”

Låt det regna, himlar där ovan!
Låt rättfärdighet flöda ur skyarna!
Låt jorden öppna sig, frälsningen bära frukt,
och rättfärdigheten växa fram.
Jag, HERREN, har skapat allt detta.

Ve den som tvistar med sin Skapare,
den som bara är en av många krukskärvor på marken.
Inte säger väl leran till den som formar den:
'Vad gör du?'
Eller säger ditt verk:
'Denne har inga händer.'
Ve den som säger till sin far:
'Vad är det du avlar?'
eller till sin mor:
'Vad är det du föder?' ”

Så säger HERREN, Israels Helige,
dess skapare:
"När det gäller det som ska komma,
ställer ni frågor till mig om mina barn,
eller befaller ni mig
vad jag ska göra?
Det är jag som skapat jorden och människorna på den.
Med mina händer har jag utbrett himlarna
och gett order till hela dess härskara.
Jag har låtit honom uppstå i rättfärdighet,
och jag ska jämna hans väg.
Han ska bygga upp min stad
och befria mina bortförda,
utan betalning, utan lön,"
säger härskarornas HERRE.

HERREN är den ende Guden, han har hela världen i sin hand. Han har använt Assyrien och Babylonien för att rättmätigt straffa sitt folk. Nu utser han den persiske kungen att bli folkets befriare. Kyros blir Guds utsände, kallas 'den smorde', så främling han är.

Det skulle bli så, Kyros besegrade babylonierna. Judarna fick återvända hem (även om många stannade kvar i 'förskingringen'). De kunde börja bygga upp Jerusalem och templet. Om de hade svikit förbundet, gjorde Gud det inte. Fångenskapen hade de förtjänat, befrielsen gavs dem nu "utan betalning".

Advent manar oss att lita på Herren. I världen skapar onskans makt nya former för fångenskap. Vi är dystert medvetna om det i coronatid, med begränsningar av vårt umgänge med andra, nästan utan möjligheter att fira gudstjänst. Det blir som att bo i Babylon, utan något tempel.

"Låt det regna, himlar där ovan ..." har blivit en älskad antifon i Advent. Det är inte slut med Guds godhet. Han förblir sådan han försäkrar sig vara genom Jesaja. Vi vet inte när och hur han kommer att gripa in. Men vi skall inte klaga, vi skall lita på att Skaparen vet bättre än vi som är en del av hans skapelse.

(Torsdag i 3:e veckan i Advent)

Matt. 1:1-17

Detta är släkttavlan för Jesus Kristus, som var ättling till David och Abraham:

Abraham var far till Isak,
Isak till Jakob,
Jakob till Juda och hans bröder,
Juda var far till Peres och Serach, och deras mor hette Tamar,
Peres var far till Hesron,
Hesron till Ram,
Ram till Amminadav,
Amminadav till Nachshon,
Nachshon till Salma,
Salma till Boas, vars mor hette Rachav,
Boas till Oved, vars mor hette Rut,
Oved till Jishaj,
Jishaj till kung David.

David var far till Salomo, vars mor var änkan efter Uria,
Salomo till Rehabeam,
Rehabeam till Avia,
Avia till Asa,
Asa till Joshafat,
Joshafat till Joram,
Joram till Ussia,
Ussia till Jotam,
Jotam till Achas,
Achas till Hiskia,
Hiskia till Manasse,
Manasse till Amon,
Amon till Josia,
Josia till Jekonia och hans bröder, som föddes vid den tid då folket fördes bort i fångenskap till Babylon.

Efter bortförandet till Babylon:
Jekonias, far till Shealtiel,
Shealtiel till Serubbabel,
Serubbabel till Avihud,
Avihud till Eljakim,
Eljakim till Asor,
Asor till Sadok,
Sadok till Akim,
Akim till Elihud,
Elihud till Elasar,
Elasar till Mattan,
Mattan till Jakob,
och Jakob till Josef. Josef var Marias man, och hon var mor till Jesus som kallas Kristus.

Det var alltså fjorton släktled från Abraham fram till David, fjorton släktled från David fram till bortförandet till Babylon och fjorton släktled från bortförandet till Babylon fram till Kristus.

Med en vecka kvar inleds nedräkningen till Julhögtiden. Det börjar med att vi stannar inför Jesu släkttavla. Namnen säger oss inte så mycket, vi kan inte Gamla testamentet så väl. Men de utgör en sammanfattning av frälsningshistorien från Abraham fram till Jesus.

Enligt den tidens sätt att tänka är det fäderna som för släkten vidare. Men där finns fyra kvinnor och så Maria. Det är något udda med dem, de passar inte in god ordning i familj och folk. En av dem är Davids farfarsmor, Rut: hon tillhörde inte gudsfolket, utan kom från Moab på andra sidan Döda havet.

Alla männen anges som fäder, utan Josef. Han var 'Marias man'. Här bryts ordningen – det var hon som födde Jesus. Men Josef blir ändå viktig, genom att han 'adopterade' Jesus, blev Jesus av Davids släkt.

Släkttavlan börjar med Abraham. Han fick löftet: "Genom din avkomma ska alla världens folk bli välsignade." (1 Mos. 22:18) Efter en lång historia, där Guds val av David till kung och fångenskapen i Babylon har varit avgörande händelser, skall löftet nu gå i uppfyllelse. "Av Jesse rot och stam" (ursprungliga lydelsen i "Det är en ros utsprungen" – Jesse är en äldre skrivning för Jishaj) föds nu Jesus.

* * *

O-antifonerna

Den sista veckan före Jul inleds Marias lovsång i vespern med särskilda antifoner, i en tradition från åtminstone 700-talet. I dem hälsas Herren Jesus med profetiska bilder och uttryck.

De återges nu dag för dag, med åtföljande bön (av senare datum).

Dagens O-antifon:

*O EVIGA VISHET
du som har utgått från den Högstes mun,
du når från världens ena ända till den andra,
och styr allt med ditt blotta ord.
Kom för att lära oss vishetens väg!*

Jesus, du är vår Mästare. Du är Ordet som utgått från Fadern. Allting är skapat med dig som mål. Hjälp oss att förstå dig, så att vi kan förstå världen. Utan dig är vi blinda.

Kom, Herre, och lär oss vishetens väg!

* * *

Det är idag minnesdag för biskopen **Einar Billing**.

Han var biskop av Västerås från 1920, och utformade tankarna om den religiöst motive-rade folkkyrkan. Han var son till den framträdande biskopen Gottfrid Billing, och var professor i Uppsala, innan han kom till Västerås.

Tillsammans med bl.a. biskop J.A. Eklund blev han 'ungkyrklighetens' ledare. Han såg att Bibeln är en skildring av hur Gud handlar i historien, och menade att Guds fortsatta kallelse möter oss i kyrkan. I *Den svenska folkkyrkan* (1930) hävdade han, i motsätt-

ning till frikyrklig församlingssyn, att Svenska kyrkan genom sina geografiska församlingar och sin barndopspraxis förmedlar Guds förekommande nåd och blir "syndernas förlåtelse till Sveriges folk".

Med sin varmhjärtade personlighet verkade han inspirerande långt utanför de kyrkliga kretsarna. I psalmboken finns hans psalm "Nu gläd dig, min ande, i Herran", sv.ps. 272.

Han dog denna dag 1939.

Adventsböndag, fredag i 3:e veckan i Advent (18 dec.)

Jes. 11:1-9

Ett skott ska växa fram ur Jishajs avhuggna stam,
ett skott ur dess rot ska bära frukt.
HERRENS Ande ska vila över honom,
visdomens och förståndets Ande,
insiktens och kraftens Ande,
kunskapens och Herrens fruktans Ande.
Han har sin glädje i att frukta HERREN.

Han dömer inte efter det som ögonen ser,
skipar inte rätt efter det man hör.
Han dömer de fattiga i rättfärdighet
och skipar rättvisa åt de förtryckta i landet.
Hans ord är en käpp som slår ner på jorden
och med sin andedräkt förgör han de onda.
Rättfärdigheten är hans bälte
och sanningen bär han kring midjan.

Då ska vargar bo tillsammans med lamm,
och leoparden ligga bland killingar.
Kalvar, lejon och gödboskap betar tillsammans,
och en liten pojke vallar dem.
Kon betar tillsammans med björnen,
deras ungar ligger bredvid varandra,
och lejon äter hö som kor.
Småbarn leker vid kobrans håla,
och ett barn sticker handen i ett giftformsbo.
Ingenstans på mitt heliga berg
ska man göra något ont eller fördärligt,
för jorden ska vara full av HERRENS kunskap,
så som vattnet fyller havet.

Han som skall komma, Messias, 'den Smorde', skall inte vara som andra härskare. Han skall förmedla gudomlig visdom. Han skall regera med rättvisa. Han skall gestalta sanningen, 'lögnens fader' (Joh. 8:44) har mist sin makt.

Skapelsen skall bli som den en gång var avsedd. Allt ont skall försvinna, den dödliga kampen i naturen upphöra. Adam som var ansvarig för Guds skapelse, föll i synd. Nu skall 'en liten pojke' överta hans roll. Sonen som jungfrun skulle föda enligt profetian blir mer än en jordisk härskare. Han skall öppna för Guds nyskapelse.

Vi kristna inser att den som Jesaja beskriver är Jesus. Han hade del av Guds Ande. Han beskrev sig som "vägen, sanningen och livet". Han tog sig an de fattiga. Han kunde vända sjukdom i hälsa. Genom honom gick kunskap om Gud ut, med tiden i hela världen genom hans efterföljare.

När profetian gick i fullbord, började det just med 'en liten pojke'. Om några dagar skall vi fira hans födelses högtid - med de begränsningar som gäller i en tid som är mycket olika den som Jesaja utmålar. Guds nya skapelse leds inte av en härskare att kanske känna obehag inför, utan av ett barn att vara glad över.

(Fredag i 3:e veckan i Advent)

Luk. 1:39-47

Några dagar senare skyndade sig Maria iväg till en stad i Juda bergsbygd. Hon gick till Sakarias hus och hälsade på Elisabet.

När Elisabet hörde Marias hälsning sparkade barnet till i henne, och hon fylldes av den heliga Anden. Hon ropade högt: "Välsignad är du bland kvinnorna, och välsignat är barnet du bär! Vilken ära för mig att modern till min Herre kommer på besök! I samma stund som jag hörde din hälsning sparkade barnet till av glädje i min mage. Lycklig är den som trodde, för vad Herren har sagt ska gå i uppfyllelse."

Maria sa:

"Jag vill hylla Herren av hela min själ!
Min ande jublar över Gud, han som räddar mig!"

Maria hade accepterat att bli 'överskuggad' av den Helige Ande, och så bära och föda 'Immanuel'. När hon besökte sin släkting Elisabet, blev det bekräftat vem han var. Först var det Johannes, ett foster i sin mors kropp. Redan innan han var född, inledde han kallelsen av vara 'förelöparen'.

Sedan var det Elisabet som insåg, genom det barn också hon bar vid sidan av vanlig ordning, att både Maria och hennes barn var välsignade. Maria är det, därför att hon är "den som trodde", och hon svarade med att tacka Herren med sin lovsång.

Med Elisabet och Maria tackar vi nu Gud för att han lät sina löften gå i uppfyllelse. Det är ett viktigt inslag en böndag i Advent. Vi skall inte glömma att den är en 'faste- och botdag' - den gångna årstiden har dessvärre medfört mycket som vi måste söka förlåtelse för. Men väl så viktigt är att tacka för allt det goda som Gud trots allt har låtit oss få, mitt i en bekymmersam tid.

Maria blir då ett tecken på att Gud vill ge än större gåvor i tider som kommer. Vi går nu först Julen, sedan den kommande vintern, till mötes med stor förtröstan!

* * *

Dagens O-antifon:

*O HERRE
Gud som leder Israel,
du uppenbarade dig i den brinnande busken
och gav din lag på Sinai berg.
Kom och förlossa oss, du vår tillflykt och starkhet!*

Jesus, vår Gud, i dig har hela Moses lag fullkomnats. Ditt nya bud, kärlekens bud,
leder oss in i frihetens land.
Kom, Herre, och förlossa oss!

Adventsböndag, lördag i 3:e veckan i Advent (19 dec.)

Jes. 47:1,3b-15

“Kom ner och sätt dig i stoftet,
du jungfru, dotter Babylon!
Sätt dig på marken, utan tron,
du kaldéernas dotter!
Du kommer aldrig mer att kallas
den ljuvliga och den behagliga ...
Jag ska hämnas,
och ingen människa kan hindra mig.”

Vår befriare heter härskarornas HERRE,
Israels Helige.

“Sitt i tystnad och gå in i mörkret,
du kaldéernas dotter!
Aldrig mer kommer du att kallas
kungarikenas drottning.
Jag var vred på mitt folk,
vanhelgade min egendom
och lät dem falla i dina händer.
Du visade dem ingen barmhärtighet.
Ditt ok tyngde till och med de gamla.
Du tänkte att du skulle få vara
en drottning för alltid.
Du bekymrade dig inte
och tänkte inte på vad som skulle kunna hända.

Lyssna nu, du som lever i överdåd,
du som sitter så tryggt och säger för dig själv:
‘Ingen är som jag!
Jag kommer aldrig att sitta som änka
eller mista mina barn.’
Men båda dessa öden ska drabba dig.
På ett ögonblick, på en enda dag,
ska du bli både barnlös och änka.
I fullt mått ska de drabba dig,
trots alla dina trolldomskonster
och dina besvärjelsers stora kraft.
Du kände dig säker i din ondska
och tänkte: ‘Ingen ser mig.’
Din vishet och kunskap förledde dig,
och du tänkte för dig själv:
‘Ingen är som jag!’
Men en olycka ska drabba dig,
som du inte kan besvärja,
plötslig förödelse ska falla över dig,
och du kan inte avvärja den.
Plötsligt ska du drabbas av en katastrof
som du inte kunnat förutse.

Fortsätt du med dina besvärjelser
och dina många trolldomskonster,
som du har slitit med sedan din ungdom.
Kanske ska du lyckas,
kanske kan du skrämman iväg någon.
Du har tröttat ut dig med alla dina rådslag.
Låt dem nu träda fram och rädda dig,
astrologerna och stjärntydarna,
som månadsvis försöker tala om för dig vad som ska hända dig.
De är som torrt gräs
som bränns upp i eld.
De kan inte rädda sig själva ur lågorna.
Det blir ingen glöd att värma sig vid,
ingen brasa att sitta vid.
Så går det för dem
som du ägnat tid och kraft åt sedan din ungdom.
De irrar bort, var och en åt sitt håll,
och ingen räddar dig."

När Gud finner att hans folk har avtjänat sitt straff, är tiden ute för Babylon. Segraren skall bli besegrad. Staden har varit en drottning som levt i överflöd. Den har gjort ett anspråk som endast tillkommer Herren: "Ingen är som jag!" Nu skall den bli en barnlös änka, den mest utsatta i det dåvarande samhället.

Ingen går fri från Guds dom. Hade den drabbat det avfallna gudsfolket, är det nu dags för förtryckaren. De gudar som de har litat på, skall visa sig vara maktlösa. Fromma ritualer blir till ingen nytta.

Vi lever i en värld som har höga tankar om sig själv. Den har skaffat sig gudar i jämställdhet och allas lika värde. Det är goda ting, men om de inte är sammankopplade med Gud, kommer de att bli utan kraft i föränderlig värld. Framtiden för västerländsk kultur är inte helt ljus. Försöket att vara en kultur formad av kristen historia misslyckas då grunden överges.

Jesajas ord blir tidlösa. Guds dom drabbade då, och kommer att göra det nu. Advent ger oss ett enda hopp: att ta emot Herren som har lovat att komma. Adventsböndagen bör vara fylld av bön inför den framtid som endast Gud kan ge!

(Lördag i 3:e veckan i Advent)

Luk. 3:1-6

Det var nu kejsaren Tiberius femtonde regeringsår. Pontius Pilatus var landshövding i Judeen, Herodes var tetrark över Galileen, hans bror Filippus över Itureen och Trachonitis och Lysanias över Abilene. Hannas och Kajafas var överstepräster.

Vid den här tiden kom Guds ord till Johannes, Sakarias son, i ödemarken. Han gav sig iväg till trakterna kring Jordanfloden och förkunnade omvändelsens dop för syndernas förlåtelse, så som det står skrivet i boken om profeten Jesajas ord:

“En röst ropar i ödemarken:
‘Bana väg för Herren!
Jämna vägen för honom!
Varje dal ska fyllas,
alla berg och höjder sänkas,
krokiga stigar rätas
och steniga vägar jämnas.
Då ska alla människor få se Guds räddning’.”

Jesus föddes på en bestämd plats och vid en viss tid i historien. Lukas redogör omsorgsfullt vilka härskarna var – tideräkningen den tiden utgick från deras regeringstider. Vi kan konstatera att han anger år 28-29.

Det året började profetierna offentligt gå i uppfyllelse. Jesajas löfte (se gångna söndagen) var att en väg skall banas för Herren. Då handlade det om att han skulle komma och befria sitt folk ur fångenskapen i Babylon. Nu träder Johannes fram som vägröjaren inför befrielse ur en djupare fångenskap än så.

Det här är det sista kallelsen till bot detta års Advent. Utan omvändelse och bön om förlåtelse blir ingen väg banad in i våra liv för honom som skall komma. Vi har överträdelser som måste schaktas bort, vi har underlåtelser som måste fyllas igen. Mycket i vårt liv har varit krokigt och måste rätas ut.

Också är 2020 har detta varit meningsfullt. Det har varit en beredelse som leder till att vi skall ”få se Guds räddning”. Advent går mot sitt slut, Julen närmar sig. Vi ber nu att Guds löften skall gå i uppfyllelse också i våra liv. Men beredelsen måste fortsätta längre än så: inför hans slutliga ankomst vid livets och tidens slut.

* * *

Dagens O-antifon:

*O JESSE TELNING
du som står som ett banér för folken,
inför dig tiger konungar i förundran,
dig tillhör alla jordens folk.
Kom till vår frälsning, träd fram i glans,
o Herre, dröj inte!*

Herre Jesus, vi är det nya Israel, Guds folk, som du har församlat. Men vi är delade genom splittring och strid.
Kom, Herre, till vår frälsning, dröj inte!